

8. Нововведення у методику проведення судової експертизи

Ірина Гайшук, Людмила Духновська

Національний університет харчових технологій

Вступ. Судово-бухгалтерська експертиза у своєму розвитку є економічним дослідженням конфліктних ситуацій у господарській діяльності, що стали об'єктами розслідування правоохоронними органами, з метою їх усунення і запобігання в майбутньому. Найбільша частка правопорушень у сфері економіки припадає на порушення податкового законодавства. Виявлення і розкриття правопорушень потребує не тільки юридичних знань, а й спеціального досвіду в різних сферах економіки. В Україні податкове регулювання прибутків юридичних осіб і громадян перебуває на стадії становлення. Велика кількість податків, складний механізм їх обчислення і сплати в бюджет, часта зміна податкового законодавства ускладнюють як теоретичне сприйняття окремих податків, так і практичне їх обчислення. Постановою «Про внесення змін до Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз» від 7 листопада 2013 року визначено порядок внесення змін до методик проведення судових експертиз, які пройшли атестацію на державну реєстрацію, а також процедури припинення застосування окремих методик через втрату ними своєї актуальності.

Матеріали і методики. У процесі дослідження для обґрунтування практичних рекомендацій використовувався метод логічного підходу до пізнання економічних явищ, наукової абстракції, аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення.

Результати. Згідно Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз під методикою проведення судової експертизи слід розуміти результат наукової роботи, що містить систему методів дослідження, які застосовуються в процесі послідовних дій експерта з метою виконання певного експертного завдання. Методики розробляються державними спеціалізованими установами, визначеними статтею 7 Закону України "Про судову експертизу". У разі потреби до розроблення методик залучаються провідні фахівці з певних галузей знань за їх згодою.

Суб'єктом злочинів можуть бути як кредитори (банки, фонди, асоціації), так і позичальники (юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності). Способи злочинів у кредитно-фінансових відносинах класифікують за суб'єктами, що діють самостійно або у змові [1].

Для того, щоб повно та об'єктивно дати характеристику кредитно-фінансовим операціям, експерту-бухгалтеру необхідно дослідити нормативно-правову базу та фактографічну інформацію, використовуючи розрахунково-

аналітичні, документальні прийоми та прийоми узагальнення і реалізації результатів експертизи.

До методичних прийомів експертизи кредитно-фінансових операцій належать розрахунково-аналітичні, документальні, органолептичні, узагальнення та оцінювання результатів, а саме:

1. інвентаризація, вибіркове і суцільне спостереження;
2. службове розслідування;
3. економічний, логічний і прогнозний аналізи;
4. дослідження облікової інформації за суттю і змістом;
5. зустрічна перевірка;
6. порівняння документів з обліковими реєстрами;
7. взаємний контроль операцій [2].

Експертне дослідження здійснюється за певними етапами, які мають відповідати на всі питання та завдання, які ставляться перед початком судово-бухгалтерської експертизи кредитно-фінансових операцій.

Таким чином, ефективність боротьби з корисливими правопорушеннями, у тому числі з правопорушеннями, пов'язаними з кредитно-фінансовими операціями, залежить від професіоналізму кадрів правоохоронних органів, а також експертів-бухгалтерів, від опанування ними бухгалтерського обліку, контролю, економічного аналізу, фінансового та господарського права, зокрема тактичних і методичних аспектів використання документів під час виявлення та розслідування таких злочинів.

Висновки. Методикою проведення судової експертизи – це результат наукової роботи, що містить систему методів дослідження, які застосовуються в процесі послідовних дій експерта з метою виконання певного експертного завдання. Методики розробляються державними спеціалізованими установами. Як відомо, методики включаються до Реєстру методик проведення судових експертиз, який ведеться Міністерством юстиції і на даний час містить 1155 методик. Методики, включені до Реєстру, використовуються науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції України, експертними службами МВС та СБУ, приватними експертами.

Література

1. Сторожук Н. Судово-бухгалтерська експертиза: критичний огляд нормативно-правового регулювання, методології та організації // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - № 6. – С. 43-49
2. Сук Л., Сук П. Судово-бухгалтерська експертиза // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2008. - № 22 (223). – С. 48-52